

BAŞEDİTÖRDEN

Niyaz Alevilik-Bektaşılık Çalışmaları Dergisi özel sayısı ile okuyucusuna merhaba diyor. Alevilik ve Bektaşılık üzerine yapılacak akademik çalışmalara yer verecek olan bu dergi, Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı bünyesinde yılda iki sayı olarak çıkarılacaktır. Dergi, kurumsal beklentileri karşılamanın yanı sıra Alevilik-Bektaşılığa farklı deneyim ve bilgi alanlarından bakmaya imkân tanıyarak akademik çoğulculuğa hizmet etmeyi amaçlamaktadır.

9 Kasım 2022 tarihli ve 32008 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 112 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulan Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığının görev ve yetkileri arasında, “Alevilik-Bektaşılıkla ilgili akademik faaliyetleri desteklemek, Alevilik-Bektaşılığın yurt içinde ve yurt dışında bilimsel yönüyle araştırmak, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların bilimsel çalışmalarını ve bu alandaki yayınlarını takip etmek, gerekli görülenleri tercüme ettirerek basılmasını ve yayımlanmasını sağlamak” gibi maddeler yer almaktadır. Niyaz Dergisi, Başkanlığın bu kapsamdaki faaliyetlerini gerçekleştirmede önemli bir rol üstlenerek Alevilik-Bektaşılıkla ilgili kültürel mirasımızın korunmasını ve bilimsel bir zeminde ele alınmasını amaçlamaktadır.

Özellikle 90’lı yıllardan itibaren Alevi-Bektaşî sahasında entelektüel enerjinin yoğun birikimine tanıklık etmekteyiz. Bu enerjinin kaynakları; akademik prosedürlere bağlı kalınarak yazılmış tezler, Alevi-Bektaşî inanç dairesine mensup çeşitli kesimlerden gelen veya farklı eğilimleri yansıtan aydınların, inanç ve kanaat önderlerinin ortaya koyduğu eserler, Alevi-Bektaşî inanç dairesi dışında kalan entelektüellerin çalışmaları ile Alevi-Bektaşî inancını konu edinen yabancı akademisyenlerin yayınlarından oluşmaktadır. Niyaz Dergisi bütün bu enerjinin ve birikimin kamusal platformu olmayı umut etmektedir. Bu platform, yazarlarının aktüel beklentilerini dikkate almayacağı gibi onların siyasal pozisyonlarını inşa etmelerine de olanak tanımayacaktır. Sadece; Alevi-Bektaşî inancına ilişkin teolojik ve kültürel araştırmalarla saha çalışmalarına dayanan bilgi üretme ve paylaşma stratejilerine sayfalarında yer verecektir. Niyaz, farklı mecralarda yayımlanan Alevilik-Bektaşılık çalışmaları ile ilişkili akademik dergileri kendine rakip olarak görmeyip Alevilik-Bektaşılığa ilişkin bilimsel yazın boşluğunu doldurma gayreti içindedir.

Niyaz Dergisi olarak, Alevi-Bektaşî inancının tarihsel, sosyal, kültürel ve inanç mirasına bir nebze olsun katkı sunmaya çalıştığımız bu özel sayımız dört bölümden oluşmaktadır. Derginin birinci bölümünde, Alevi-Bektaşî inanç ve kanaat önderlerine ait yazılara ve Ahmet Uğurlu Dede ile yapılmış mülakata yer verilmiştir. *İnanç Önderlerimizden* adını verdiğimiz bu bölümün ilk yazısı kendisi de bir inanç önderi olan Prof. Dr. Ali Yaman’a aittir. Bu çalışmada, 1950’li yıllardan itibaren Cumhuriyet Türkiye’sinde hızlı bir ivme ile kendini gösteren modernleşme ve değişim sürecinin, Alevi-Bektaşî inancının geleneksel örgütlenmesine ve inanç kurumlarına yapmış olduğu olumsuz etkilere vurgu yapılarak günümüzde geleceğin sürdürülmesi, korunması ve nesilden nesile aktarım süreçlerinde dikkat edilmesi gereken hususlara ve alınması gereken önlemlere değinilmiştir. Seyit Sabun Ocağı mensubu Ali Küçük’e ait olan ikinci yazıda ise, Alevi terminolojisinin önemli kavramlarından biri olan “rıızalık” kavramının yol ve erkânda önemine vurgu yapılmıştır. İnanç Önderlerimizden bölümüne ait son yazı ise Hıdır Abdal Sultan Ocağı’ndan Ahmet Uğurlu Dede ile yapılan sözlü tarih çalışmasıdır. Bu mülakatta geleceğin temsili, yaşatılması esnasında karşılaşılan problemler ve aktüel meseleler ele alınarak Uğurlu’nun görüşlerine yer verilmiştir.

Niyaz Dergisinin ikinci bölümünde akademik makaleler yer almaktadır. Derginin ilk makalesinde; Hüseyin Dedekarginoğlu; tarihsel bir okuma ile günümüze kadar Alevilere yönelik uygulanan politikalar ve Alevilerin maruz kaldığı durum ve davranışlara değinmiştir. Ayrıca yazıda, Alevilere sunduğu imkânlar bağlamında Cumhuriyet'in avantajları sıralanmıştır. Merve Semiha Çetin tarafından kaleme alınan ikinci makalede ise Alevilik-Bektaşılık ve sanat arasındaki ilişki, Türk resim sanatına ait bazı örnekler üzerinden incelenmiştir. Seda Gedik'in makalesinde Âşık Kul Semaî şiiirleri üzerinden, Cumhuriyet'in ve cumhuriyet kazanımlarının nasıl yansıtıldığına dair örnekler yer verilmiştir. Dergimizin dördüncü makalesi Hüseyin Erdoğan'a aittir. Bu çalışmada, Alevilerde ad verme ile ilgili ritüeller Seyyid Garip Musa Sultan Ocağı özelinde incelenmiş, ad verme geleneğinin Alevi-Bektaşî inanç sistemindeki önemine vurgu yapılmıştır. Dergimizin son makalesi, Songül Ataman Arslan'a aittir. Bu makalede; ocakzade, mürşit ve pirlerin görüşleri referans alınarak Tunceli'de Aleviliğin toplumsal değişme sürecinden nasıl etkilendiği anlatılmaya çalışılmıştır.

Dergimize ait, *Nekroloji* adını verdiğimiz üçüncü bölümümüzde Sercan Direk Erkeker'e ait ilk çalışma, Alevi-Bektaşî inancının sözlü geleneğini günümüze taşımada önemli bir isim olan Bektaşî Babası ve âşık, Derviş Kemal mahlasıyla tanınan Kemal Özcan'ın yaşamını ve sanat anlayışını konu almaktadır. Bölümde yer alan Songül Kayar'a ait ikinci çalışmada ise Türkiye Büyük Millet Meclisinin I. döneminde Dersim Mebusu olarak göreve başlayan Diyar Ağa'nın yaşamı ve görüşleri ele alınmaktadır.

Dergiye ait dördüncü kısmı *Yayın Değerlendirme* bölümümüz oluşturmaktadır. Yayın değerlendirmenin konusunu oluşturan iki eserden ilki, Sadullah Gülten tarafından değerlendirilen Ali Yaman'a ait Pir-i Türkistan Ahmet Yesevi ve Yesevilik adlı çalışmadır. Son olarak; İsmail Sefa Bitirmiş, Fahri Maden'e ait olan Hikmet Kapısı Hacı Bektâş-ı Veli adlı eseri değerlendirmiştir. İncelemesi yapılan bu kitaplar, Alevilik-Bektaşılık ile ilgili son dönemde yapılan çalışmalarda referans olarak sıklıkla kullanılmıştır.

Alevi-Bektaşî inancıyla ilgili kamusal bir yayın olan Niyaz Alevilik-Bektaşılık Çalışmaları Dergisi'nin nitelikli ulusal ve uluslararası dizinlerde yer alabilmesi ve derginin uzun soluklu olabilmesi için siz değerli okur ve yazarların desteğine her zaman ihtiyaç duymaktayız. Sonraki sayıda buluşmak dileği ile...

Prof. Dr. Murat Cem DEMİR
Başeditör